

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van GO! Atheneum Aalst te AALST

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Instellingsnummer	42929
Instelling	GO! Atheneum Aalst
Directeur	Marie-Paule HAEGEMAN
Adres	Graanmarkt 14 - 9300 AALST
Telefoon	053-76.96.20
Fax	053-76.96.35
E-mail	directie@atheneumaalst.be
Website	http://www.atheneumaalst.be
Bestuur van de instelling	GO! scholengroep Dender
Adres	Welvaartstraat 70/4 - 9300 AALST
Scholengemeenschap	SG Aalst
Adres	Welvaartstraat 70/4 - 9300 AALST
CLB	GO! CLB Dender
Adres	Zonnestraat 25 - 9300 AALST
Dagen van het doorlichtingsbezoek	13-03-2017, 14-03-2017, 15-03-2017, 16-03-2017, 17-03-2017
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	17-03-2017
Datum bespreking verslag met de instelling	20-04-2017
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Erik DE BOU
Teamleden	Johanna COEMAN, Immanuel SYNAEVE, Christa VANPOUCKE

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS.....	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?.....	8
3.1.1.1 Wiskunde in de eerste graad in de A-stroom (leerplan 2006/005).....	8
3.1.1.2 Biologie in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Humane wetenschappen, Latijn, Sportwetenschappen en Wetenschappen (leerplannen 2012/008 en 2012/009).....	10
3.1.1.3 Wiskunde in aso tweede graad in de studierichtingen Economie en Sportwetenschappen (leerplan 2005/044).....	12
3.1.1.4 Cultuurwetenschappen in aso tweede en derde graad in de studierichting Humane wetenschappen (leerplannen 2006/019 en 2006/040)	14
3.1.1.5 Gedragswetenschappen in aso tweede en derde graad in de studierichting Humane wetenschappen (leerplannen 2006/022 en 2006/049)	17
3.1.1.6 Engels in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Economie-wetenschappen, Economie-wiskunde, Humane wetenschappen, Latijn-moderne talen, Latijn-wetenschappen, Latijn-wiskunde, Moderne talen-wetenschappen, Sportwetenschappen en Wetenschappen-wiskunde (leerplannen 2014/014 en 2015/030), Frans in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen en Moderne talen-wetenschappen (leerplannen 2014/015 en 2015/030)	20
3.1.1.7 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET).....	24
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	26
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	27
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	28
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	29
4.1 Evaluatiepraktijk.....	29
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL.....	32
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL.....	34
6.1 Wat doet de school goed?.....	34
6.2 Wat kan de school verbeteren?.....	34
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	35
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	35

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
  2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
  3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
  - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
    - ♦ het onderwijsaanbod
    - ♦ de uitrusting
    - ♦ de evaluatiepraktijk
    - ♦ de leerbegeleiding.De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
  - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
  - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
  - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
  - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
  - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
  - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het GO! atheneum Aalst is een middelgrote secundaire school. De school deelt de verzorgde campus met een basisschool. Naast een A-stroom omvat het onderwijsaanbod een ruim aantal studierichtingen in de tweede en derde graad van het algemeen secundair onderwijs. De school kent de laatste jaren een stijging van het leerlingenaantal.

Het beleidsteam bestaat uit een directeur en een coördinator. De directeur bewaakt de gemeenschappelijke doelgerichtheid vanuit de schoolvisie. Zij kiest voor een toegankelijk leiderschap en streeft naar een participatieve besluitvorming in een cultuur van overleg en open communicatie. Door de professionele taakinvinging en het engagement van het schoolteam worden innovaties kritisch vertaald naar de eigen praktijk, zonder de traditie uit het oog te verliezen en met oog voor het welbevinden en het leren van de leerlingen. Het resultaat is een aangenaam en tegelijk gestructureerd leer- en leefklimaat.

Het erkenningsonderzoek toont aan dat de school het onderwijs voor de geselecteerde vakken en structuuronderdelen voldoende vanuit de eindtermen en leerplannen invult. In alle doorgelichte vakken is de leerplanrealisatie kwaliteitsvol. De leerplanrealisatie voor wiskunde in de eerste graad A-stroom en de ICT-integratie over het algemeen zijn voorbeelden van goede praktijk. De uitbouw van het geïntegreerde karakter van sommige leerplannen is een aandachtspunt.

Tijdens de doorlichting werd ook de evaluatie onderzocht. Hieruit blijkt dat de school beschikt over een coherente visie over evaluatie. De schoolleiding heeft de visie omgezet in operationele doelstellingen voor alle vakgroepen. Met haar evaluatiepraktijk wil de school naast de resultaatbepaling ook informatie inwinnen over het leerproces van de leerling om bij te sturen indien nodig. Het erkenningsonderzoek wijst echter uit dat er kwaliteitsverschillen zijn in de concretisering van de leerplangerichte evaluatiepraktijk. De kwaliteitsvolle evaluatie ondersteunt de loopbaanbegeleiding en de positieve rapportering ondersteunt de leerlingen in hun leerproces. De deliberatieprocedure heeft een prospectief karakter en verzekert de gelijke behandeling van alle leerlingen. De motivering van de B- en C-attesten gebeurt uiterst grondig.

De school heeft een visie, een planning en een organisatiestructuur die garant staan voor een kwaliteitsvolle invulling van de inspanningsverplichting voor de vakoverschrijdende eindtermen (VOET). De VOET-werking kadert binnen de algemene schoolvisie en binnen een traditie van brede vorming. De school beschikt sinds de invoering van de nieuwe VOET over een beleidsplan. Vertrekkende van een degelijke beginsituatieanalyse heeft dit plan geleid tot een globaal overzicht van de mate waarin de school alle VOET bij alle leerlingengroepen nastreeft. Door de jarenlang volgehouden aandacht voor de VOET ontstond een breed draagvlak. Zo ontwikkelde elke vakgroep een eigen visie en uitwerking van de VOET 'leren leren'. Het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen 'socio-economische samenleving' is nog een aandachtspunt.

Het onderzoek toont aan dat de school de onderwijsreglementering goed respecteert en dat de organisatie van 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne' (BVH) een voorbeeld is van goede praktijk. Ze gaat op systematische wijze de situatie aangaande BVH na. Uit de regelmaat waarmee ze controles uitvoert, blijkt dat ze de tekorten kent en waakzaam is voor ongunstige veranderingen in de omgeving waarin ze onderwijs aanbiedt en leerlingen begeleidt. Ze maakt gebruik van analyses en adviezen van interne en externe deskundigen. Een aantal tekorten zijn tijdens de doorlichting al weggewerkt. Andere vereiste acties zijn op korte of middellange termijn gepland.

Het beleid is zich bewust van het belang van kwaliteitszorg. In dit kader verzamelt en analyseert zij zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens. Ze heeft een sterkte-zwakteanalyse en recentelijk een omgevingsanalyse uitgevoerd. De schoolleiding legt de verantwoordelijkheid voor de leerplanrealisatie en de evaluatie bij de vakgroepen. De prioriteiten zijn door het beleid in doelgerichte actiepunten vastgelegd om de effectiviteit van de kwaliteitszorg te verhogen en de beleidsvisie sterker te implementeren tot op klas- en vakniveau.

De onderwijsinspectie besluit de doorlichting met een gunstig advies voor alle erkenningsvoorwaarden.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	wiskunde	
Graad 1 Latijn	wiskunde	
Graad 1 Moderne wetenschappen	wiskunde	
Graad 2 ASO Economie	biologie, wiskunde	
Graad 2 ASO Humane wetenschappen	biologie	cultuurwetenschappen, gedragwetenschappen
Graad 2 ASO Latijn	biologie	
Graad 2 ASO Wetenschappen	biologie	biologie
Graad 2 ASO Sportwetenschappen	biologie, wiskunde	
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	Engels, Frans	Engels, Frans
Graad 3 ASO Economie-wetenschappen	Engels	
Graad 3 ASO Economie-wiskunde	Engels	
Graad 3 ASO Humane wetenschappen	Engels	cultuurwetenschappen, gedragwetenschappen
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	Engels, Frans	Engels, Frans
Graad 3 ASO Latijn-wetenschappen	Engels	
Graad 3 ASO Latijn-wiskunde	Engels	
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	Engels, Frans	Engels, Frans
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	Engels	
Graad 3 ASO Sportwetenschappen	Engels	

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Wiskunde in de eerste graad in de A-stroom (leerplan 2006/005)

Voldoet

De leerlingen krijgen alle leerplandoelstellingen evenwichtig en op een gepast beheersingsniveau aangeboden. De evaluatiepraktijk is betrouwbaar en doeltreffend.

Onderwijsaanbod De vakgroep biedt alle leerplandoelstellingen aan. Zij bewaakt de evenwichtige spreiding van getallenleer en meetkunde, zowel over het leerjaar als over de graad heen. De leraren stemmen het beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen af op de verwachtingen van het leerplan.

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leerlingen krijgen de leerplandoelstellingen via attractieve en uitdagende opdrachten aangeboden. Daarbij bewaakt de vakgroep systematisch de ontwikkeling van alle wiskundige vaardigheden. Naast reken- en tekenvaardigheid krijgen wiskundige taalvaardigheid, denk- en redeneervermogen en probleemoplossend denken veel aandacht. Deze vaardigheden komen geïntegreerd aan bod.

De leerlingen krijgen veel kansen om de wiskundige attitudes te oefenen, zoals kritische zin, zelfregulatie en samenwerking.

Uitrusting De materiële uitrusting voldoet ruimschoots. Het vaklokaal is sfeervol ingericht met elementen die refereren naar wiskunde. De leraren kiezen voor een efficiënte combinatie van het elektronische bord en een tablet. Ze zetten de ICT-middelen in om de leerplandoelstellingen te realiseren door een variatie aan didactische werkvormen. Daarbij ontwikkelt de vakgroep ondersteunende werkblaadjes voor de leerlingen.

ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De leerlingen werken frequent met tablets en hanteren wiskundige software. Ze maken zinvol gebruik van een rekentoestel. Het elektronische platform biedt ondersteuning bij de leerbegeleiding.

<p>Evaluatiepraktijk</p> <p><i>Evenwicht</i></p> <p><i>Volledigheid</i></p> <p><i>Beheersingsniveau</i></p> <p><i>Transparantie</i></p>	<p>De evaluatie is valide en kwaliteitsvol. De leraren vertrekken van de leerplandoelstellingen om de vragen van toetsen en examens op te stellen. De evaluatie is representatief voor de lespraktijk. Het beheersingsniveau is behoorlijk. Gemeenschappelijke examens en verbeter sleutels in parallelklassen waarborgen de objectiviteit. De toetsen en examens bevatten fraaie voorbeelden van authentieke evaluatie en vertonen een brede diversiteit aan vraagvormen. De bonusvragen zijn een waardevolle aanzet tot gedifferentieerde evaluatie, waarbij leerlingen de kans krijgen om uitdagende problemen op te lossen.</p> <p>De examens en toetsen bevragen op een evenwichtige manier alle vakgebonden vaardigheden (tekenvaardigheid, denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheid, wiskundige taalvaardigheid, rekenvaardigheid). De lengte van de examens is billijk.</p> <p>De evaluatie verloopt transparant. Op toetsen en examens is een duidelijke puntenverdeling aangegeven.</p> <p>De vakgroep zoekt nog naar een efficiënte manier om vakattitudes te evalueren. Hierover bestaan op schoolniveau nog geen richtlijnen.</p>
<p>Leerbegeleiding</p> <p><i>Preventief</i></p> <p><i>Curatief</i></p>	<p>Een positief en veilig leerklimaat stimuleert de betrokkenheid van de leerlingen. De leraren voeren een verbindende communicatie met hun leerlingen, gericht op inzet en prestatie. Het gebruik van activerende werkvormen maakt de leerlinggerichtheid van de vakgroep zichtbaar. De vakdeskundigheid, het engagement en de warme professionaliteit van de leraren hebben een positieve invloed op het leerrendement en de studiehouding. De leraren besteden veel aandacht aan een goed gebruik van wiskundetaal, zowel mondeling als schriftelijk. Ze bieden de leerlingen doelgerichte leerstrategieën aan en geven kwaliteitsvolle feedback. De vakgroep brengt de schoolvisie op brede basiszorg en verhoogde zorg in de praktijk.</p> <p>De vakgroep koppelt de evaluatie systematisch aan de leerbegeleiding. Bij elk examen krijgen de leerlingen een uitnodiging tot zelfreflectie over hun manier van leren. Die zelfreflectieoefening koppelen de leraren echter niet expliciet aan de eindtermen 'leren leren'. De leraren plannen systematisch een klassikale analyse van de examens.</p> <p>Het remediërsaanbod is schoolbreed georganiseerd en garandeert de nodige individuele curatieve leerbegeleiding. De leerlingen kunnen vrijwillig deelnemen aan vakgebonden remediërslessen of volgen een remediëringstraject opgelegd door de vakleraar of de klassenraad. Door begeleide zelfreflectie formuleert de leerling zijn werkpunten en zijn persoonlijke stappenplan. Het elektronische platform biedt optimale ondersteuning door een ruim aanbod van extra oefeningen, samenvattingen, onthoudblaadjes, ...</p> <p>Om de interesse en het enthousiasme bij de leerlingen te prikkelen neemt de school deel aan verschillende wiskundeolympiades.</p>

Deskundigheidsbevordering De vakgroep bestaat uit gedreven leraren, die overtuigd zijn van het belang van goede collegiale samenwerking. Ze organiseren frequent horizontaal en verticaal overleg. De vakgroep kan rekenen op schoolinterne ondersteuning van onder andere de werkgroep taalbeleid, de ICT-coördinator en de studiecoaches. Recentelijk nam de vakgroep enkele goede initiatieven van interne kwaliteitszorg. Leerplanstudie en multiplicatie van nascholingen zijn vaste agendapunten.

*Overleg
Vorming*

De leraren houden zich aan het nascholingsplan van de school en de scholengroep.

Enkele recente professionaliseringsinitiatieven hebben een positieve impact op de lespraktijk en op de ontwikkelingsdynamiek binnen de vakgroep.

3.1.1.2 Biologie in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Humane wetenschappen, Latijn, Sportwetenschappen en Wetenschappen (leerplannen 2012/008 en 2012/009)

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen. De infrastructuur en de didactische uitrusting ondersteunen de leerplanrealisatie. De leerlingen krijgen voldoende begeleiding. De evaluatiepraktijk is valide.

Onderwijsaanbod Het aanbod is voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. Het werk van de leerlingen getuigt van een behoorlijk beheersingsniveau. De vakgroep heeft aandacht voor de verticale en horizontale samenhang. De wetenschappelijke vaardigheden en de 'natuurwetenschappelijke methode' krijgen een plaats in de aanpak. Een aandachtspunt is de kennisopbouw vertrekkend vanuit proefondervindelijke waarnemingen en experimenten. Over het algemeen leren de leerlingen de kennis en de vaardigheidsgerichte aspecten met onvoldoende samenhang verwerken. Bovendien komen in het eerste leerjaar van de studierichtingen Economie, Latijn en Humane wetenschappen de praktische vaardigheden minimaal aan bod en kan terreinstudie niet worden aangetoond.

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

Uitrusting Alle lessen vinden plaats in een wetenschapslokaal met voorzieningen zoals gevraagd door het leerplan. Het lokaal is aangekleed met didactisch ondersteunend materiaal. De leermiddelen voor de realisatie van de praktische leerplandoelstellingen zijn aanwezig en geïnventariseerd. Het beheer van het materiaal en de producten is goed georganiseerd. De veiligheid van de leerlingen wordt bewaakt. De lokalen zijn uitgerust met internetverbinding en een digitaal bord. De school beschikt over voldoende ICT-uitrusting voor de realisatie van de leerplandoelstellingen. Het aanwezige didactisch materiaal en de schooluitrusting worden efficiënt ingezet met het oog op het bereiken van de leerplandoelstellingen.

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

<p>Evaluatiepraktijk</p> <p><i>Evenwicht</i></p> <p><i>Volledigheid</i></p> <p><i>Beheersingsniveau</i></p> <p><i>Transparantie</i></p>	<p>De evaluatiepraktijk gaat voldoende na of de leerplandoelstellingen worden bereikt. De toetsen en examens zijn representatief voor de aangeboden leerinhouden en het beheersingsniveau voldoet in ruime mate. De vraagstelling is verzorgd, gevarieerd, rijk geïllustreerd en soms ingebed in contexten die voor de leerlingen herkenbaar zijn. De opgaven peilen naar kennis, inzicht en toepassingen. Wetenschappelijke vaardigheden en vakattitudes worden eveneens geëvalueerd, maar hun aandeel in de eindevaluatie is te beperkt. Er is onvoldoende evenwicht tussen de beheersing van begrippen en ‘de wetenschappelijke vaardigheden’. De vakgroep heeft wel duidelijk afgesproken criteria. De leerlingen kennen de puntenverdeling. De leerlingresultaten voldoen in de meeste klassen.</p>
<p>Leerbegeleiding</p> <p><i>Preventief</i></p> <p><i>Curatief</i></p>	<p>Het ondersteunende materiaal en het door de leraren gemaakte cursusmateriaal is overzichtelijk, logisch opgebouwd, rijk geïllustreerd, duidelijk gestructureerd en leerplangericht. De vakgroep neemt initiatieven ter ondersteuning van het talenbeleid. De opbouw van de lessen is gevarieerd en de leerlingen werken gemotiveerd mee. De onderwijsleergesprekken verlopen vraaggericht om de activiteit van de leerlingen te bevorderen. Tijdens de lessen is er aandacht voor de koppeling van de leerinhouden aan de leefwereld van de leerlingen in actuele contexten. Projecties visualiseren de leerinhouden en bevorderen de begripsvorming. De toetsen zetten de leerlingen aan tot regelmatig studeren en bereiden goed voor op de examens. Het leerklimaat is rustig en leergericht. De communicatie tussen leraren en leerlingen verloopt vlot. De grootte van de klasgroepen bevordert het bereiken van de leerplandoelstellingen. De leraren doorbreken de gestuurde aanpak en de leerlingen worden aangezet tot begeleid zelfstandig en actief leren. Het leerproces wordt ondersteund door de uitvoering van leerlingproeven en het gebruik van aanschouwelijk materiaal. Leerlingen krijgen remediëring en feedback in functie van de noden. Begrippenlijsten, ondersteunende presentaties, voorbeeldvragen en oplossingen zijn beschikbaar op het elektronische platform. Op toetsen en examens weten de leerlingen wat van hen wordt verwacht.</p>
<p>Deskundigheidsbevordering</p> <p><i>Vorming</i></p> <p><i>Overleg</i></p>	<p>De deskundigheidsbevordering draagt voldoende bij tot het bereiken van de leerplandoelstellingen. De leraren volgen pedagogisch-didactische en vakspecifieke bijscholing en hebben een grote deskundigheid. De vakgroepwerking omvat organisatorische en pedagogische aspecten. Ze heeft aandacht voor leerlijnen, verwerkingsniveaus, differentiatie en talenbeleid. De implementatie van nieuwe inzichten en nascholingservaringen komen tot uiting in het onderwijsaanbod en de klas- en evaluatiepraktijk. Voor de begeleiding van de leerlingen en de afstemming van de leerplanrealisatie in parallel- of vervolklassen wordt de samenhang bewaakt. Er is collegiale samenwerking en overleg met de pedagogische begeleiding. De vakgroep beschikt over het vermogen om de eigen onderwijskwaliteit te bewaken.</p>

3.1.1.3 Wiskunde in aso tweede graad in de studierichtingen Economie en Sportwetenschappen (leerplan 2005/044)

Voldoet

Alle leerplandoelstellingen komen evenwichtig en overwegend op een gepast beheersingsniveau aan bod. De evaluatiepraktijk is betrouwbaar en doeltreffend.

Onderwijsorganisatie De school biedt aan de leerlingen in de studierichting Economie de keuze tussen vier of vijf uur wiskunde. Ze doet dit vanuit de zorg om in de tweede graad een zo breed mogelijke basis aan te bieden en om een ruime studiekeuze open te laten in de derde graad. De school waakt er voldoende over dat de uitgangspunten in deze studierichting, namelijk uitstel van studiekeuze en eenpoligheid van de studierichtingen van de tweede graad, behouden blijven.

Onderwijsaanbod De vakgroep vertrekt bij de planning en de uitwerking van de leerinhouden van de leerplandoelstellingen. Zij bewaakt doelgericht de evenwichtige spreiding van de leerplancomponenten, zowel over het leerjaar als over de graad heen. De vakgroep zoekt naar een goede combinatie van een contextrijk aanbod en een voldoende hoog abstractieniveau, rekening houdend met het profiel van de leerlingen.

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leraren stemmen het beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen meestal af op het leerplan. Bij stelsels van twee vergelijkingen en bij statistiek primeert echter het manuele rekenwerk, terwijl het leerplan vraagt om gebruik te maken van ICT. De interpretatie van statistische resultaten krijgt onvoldoende aandacht.

De vakgroep trekt de aandacht voor wiskundige taalvaardigheid vanuit de eerste graad bewust door naar de tweede graad. Ze geeft de leerlingen veel kansen om hun denk- en redeneervermogen en probleemoplossend denken verder te ontwikkelen door een aanbod van attractieve en uitdagende opdrachten.

De leerlingen krijgen veel kansen om de wiskundige attitudes te oefenen, zoals kritische zin, zelfregulatie en samenwerking.

Uitrusting De materiële uitrusting voldoet ruimschoots. Het vaklokaal is sfeervol ingericht met elementen die refereren naar wiskunde. De leraren kiezen voor een efficiënte combinatie van het elektronische bord en een tablet. Ze zetten de ICT-middelen in om de leerplandoelstellingen te realiseren door een variatie aan didactische werkvormen. Daarbij ontwikkelt de vakgroep ondersteunende werkblaadjes voor de leerlingen.

ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De leerlingen werken frequent met een tablet of hun smartphone en hanteren daarbij wiskundige software. Ze maken zinvol gebruik van hun grafische rekentoestel. Het elektronische platform biedt ondersteuning bij de leerbegeleiding.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	<p>De evaluatie is valide en kwaliteitsvol. De leraren vertrekken van de leerplandoelstellingen om de vragen van toetsen en examens op te stellen. De evaluatie is representatief voor de lespraktijk. Het beheersingsniveau is behoorlijk. De toetsen en examens bevatten fraaie voorbeelden van authentieke evaluatie en vertonen een brede diversiteit aan vraagvormen. De bonusvragen in het derde jaar zijn een waardevolle aanzet tot gedifferentieerde evaluatie, waarbij leerlingen de kans krijgen om uitdagende problemen op te lossen.</p> <p>De examens en toetsen bevragen op een evenwichtige manier alle vakgebonden vaardigheden (tekenvaardigheid, denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheid, wiskundige taalvaardigheid, rekenvaardigheid). De lengte van de examens is billijk.</p> <p>De evaluatie verloopt transparant. Op toetsen en examens is een duidelijke puntenverdeling aangegeven.</p> <p>De vakgroep zoekt nog naar een efficiënte manier om vakattitudes te evalueren. Hierover bestaan op schoolniveau nog geen richtlijnen.</p>
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	<p>Een positief en veilig leerklimaat stimuleert de betrokkenheid van de leerlingen. De leraren voeren een verbindende communicatie met hun leerlingen, gericht op inzet en prestatie. Het gebruik van activerende werkvormen maakt de leerlinggerichtheid van de vakgroep zichtbaar. De leraren besteden veel aandacht aan een goed gebruik van wiskundetaal, zowel mondeling als schriftelijk. Ze bieden de leerlingen doelgerichte leerstrategieën aan en geven meestal kwaliteitsvolle feedback.</p> <p>De vakgroep koppelt de evaluatie systematisch aan de leerbegeleiding. Bij elk examen krijgen de leerlingen een uitnodiging tot zelfreflectie over hun manier van leren. De leraren koppelen die zelfreflectieoefening echter niet expliciet aan de eindtermen 'leren leren'. Na elke examenperiode plannen de leraren systematisch een klassikale analyse van het examen.</p> <p>Het remediëringsaanbod is schoolbreed georganiseerd en garandeert de nodige individuele curatieve leerbegeleiding. De leerlingen kunnen vrijwillig deelnemen aan vakgebonden remediëringslessen of volgen een remediëringstraject opgelegd door de vakleraar of de klassenraad. Door begeleide zelfreflectie formuleert de leerling zijn werkpunten en persoonlijke stappenplan. Het elektronische platform biedt optimale ondersteuning door een ruim aanbod van extra oefeningen, samenvattingen, onthoudblaadjes, ...</p> <p>Aan leerlingen met bijzondere leernoden biedt de vakgroep ondersteunende maatregelen die kaderen in de schoolbrede visie op brede basiszorg en verhoogde zorg.</p> <p>Om de interesse en het enthousiasme bij de leerlingen te prikkelen neemt de school deel aan verschillende wiskundeolympiades.</p>

Deskundigheidsbevordering De vakgroep bestaat uit gedreven leraren, die overtuigd zijn van het belang van goede collegiale samenwerking. Ze organiseren frequent horizontaal en verticaal overleg. De vakgroep kan rekenen op schoolinterne ondersteuning van onder andere de werkgroep taalbeleid, de ICT-coördinator en de studiecoaches. Recentelijk nam de vakgroep enkele goede initiatieven van interne kwaliteitszorg. Leerplanstudie en multiplicatie van nascholingen zijn vaste agendapunten.

*Overleg
Vorming*

De leraren houden zich aan het nascholingsplan van de scholengroep. Enkele recente professionaliseringsinitiatieven hebben een positieve impact op de lespraktijk en op de ontwikkelingsdynamiek binnen de vakgroep.

3.1.1.4 Cultuurwetenschappen in aso tweede en derde graad in de studierichting Humane wetenschappen (leerplannen 2006/019 en 2006/040)

Voldoet

Het onderwijsaanbod bestrijkt op een evenwichtige wijze bijna alle leerplandoelstellingen. De evaluatie gaat voldoende na of de leerlingen de leerplandoelstellingen beheersen.

Onderwijsaanbod De leerinhouden worden in de twee graden volledig aangeboden; de thema's zijn voldoende evenwichtig gespreid over het schooljaar. De leerlingen krijgen de specifieke doelstellingen voor het onderzoekende leren voldoende aangeboden en realiseren ze op het verwachte beheersingsniveau. De verschillende deelcompetenties worden in de beide graden getraind aan de hand van opgelegde opdrachten. De geïntegreerde aanpak met gedragswetenschappen, zoals de leerplannen aanbevelen, is voor verbetering vatbaar. De leraren zijn zich hiervan bewust en hebben dit schooljaar al verschillende stappen gezet naar een meer geïntegreerde aanpak binnen de twee graden.

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

Bijna alle leerplandoelstellingen komen op een evenwichtige wijze aan bod. Het onderwijsaanbod sluit voldoende aan bij het vereiste beheersingsniveau. De thema's sluiten meestal aan bij de onmiddellijke actualiteit van de dag of zijn herkenbaar in de leefwereld van de leerlingen. De leerlingen gaan actief aan de slag met de leerstof. In diverse verwervings- en verwerkingsopdrachten passen ze begrippen, denkkaders en concepten toe op concrete vraagstukken. Opvallend is dat door het getrouw volgen van de leerplannen de verschillende thema's afzonderlijk van elkaar behandeld worden. De projectmatige aanpak op basis van de nauwkeurige selectie van doelstellingen die leerlingen de samenhang zowel binnen het vak als met het vak gedragswetenschappen toont, ontbreekt. Leerlingen komen tot fundamenteeler leren wanneer de humane werkelijkheid niet kunstmatig opgesplitst wordt in verschillende vakjes. De goed uitgewerkte inhoudelijke leerlijn zorgt er wel voor dat terugkerende onderwerpen voldoende boeiend blijven voor de leerlingen. Het aanbod van de vakken cultuur- en gedragswetenschappen vertoont in de beide graden voorlopig nog onvoldoende samenhang. Dit ontbreken heeft te maken heeft met opdrachtenwissels en het opbouwen van ervaring. Dit schooljaar is de vakgroep begonnen met de uitwerking van enkele thema's.

In de tweede graad leren de leerlingen media hanteren om vakinformatie te verwerven, te verwerken en te presenteren. In de derde graad zetten te weinig opdrachten de leerlingen aan om te leren analyseren, synthetiseren en beoordelen op basis van wetenschappelijke kaders. Hoewel de leerlingen vaak betrokken worden bij klasgesprekken, ontbreken de documenten die aantonen dat ze leren hun standpunt correct te formuleren en voldoende te onderbouwen. Het zelfgestuurde leren komt nog te weinig aan bod. In de beide graden staat de leraargestuurde onderwijspraktijk een onderwijsproces met meer diepgang in de weg.

De onderzoekscompetentie komt voor cultuur- en gedragswetenschappen in de derde graad aan bod in een onderzoeksopdracht in het zesde leerjaar. In de tweede graad leren de leerlingen in het vak cultuurwetenschappen de theoretische onderbouwing en passen ze de deelcompetenties zoals interview, de grafische weergave van onderzoeksresultaten en introspectieve methoden toe in deelopdrachten. De aanpak verloopt doorheen deelopdrachten in het leerwerkboek en niet aan de hand van een leerlijn. In het zesde leerjaar komen de onderzoeksvaardigheden geïntegreerd aan bod in een afsluitend eindproduct. De leerlingen bepalen hun onderzoeksonderwerp en de onderzoeksmethode. Het onderzoeksplan bevat de verschillende onderzoeksstappen en een timing. Dit wordt bijgestuurd waar nodig. Tijdens de lessen kunnen de leerlingen hieraan werken. Deze opdrachten voldoen aan de criteria van de specifieke eindtermen, maar het confronteren van de onderzoeksresultaten met andere standpunten komt weinig aan bod. De schoolbrede afspraken dienen bijkomend als leidraad voor het realiseren van de onderzoekscompetentie.

Goed georganiseerde extramurale activiteiten ondersteunen de kwaliteit van het curriculum.

De school voert een eigen oriënteringsbeleid waarbij zij zowel rekening houdt met het welzijn van de leerling als met het niveau van de studierichting. Leerlingen die tijdens een graad of bij het begin van de derde graad instromen, krijgen een remediëringsprogramma. Via een inhaal cursus kunnen ze kennis maken met de behandelde thema's en het vakeigen begrippenkader. De bijhorende opdrachten zijn gericht op het inoefenen van de leerinhouden en het beoefenen van de onderzoeksvaardigheden. Bijkomend kunnen de leerlingen ook rekenen op individuele coaching.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Het didactische materiaal en de klasuitrusting ondersteunen het realiseren van de onderwijsdoelstellingen voldoende. De vakgroep beschikt over vaklokalen die leerkrachtig aangekleed zijn. De leraren zetten de beschikbare projectiemogelijkheid in als ondersteuning van het onderwijsproces. De vaklokalen zijn uitgerust om ICT te integreren in de lessen. De leerlingen kunnen gebruik maken van tablets die de school ter beschikking stelt.

Evaluatiepraktijk De evaluatie bestrijkt evenwichtig het geheel van de leerplandoelstellingen. De evaluatie is wel nog overwegend productgericht, maar de feedback op de taken geeft voldoende informatie over het leerproces.

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De vraagstelling op de toetsen en de opdrachten voor het dagelijks werk zijn representatief voor de examens. De evaluatiepraktijk voldoet aan het verwachte beheersingsniveau van het leerplan. De zeer uitgebreide evaluatie in het examen peilt naar reproductie van kennis, inzicht en de toepassing van de vakspecifieke begrippen in bekende en in nieuwe contexten. Een aantal toepassings- en inzichtsvragen zijn verdoken kennisvragen. De puntenverdeling op toetsen en examens is duidelijk. Dit is minder het geval voor de evaluatiecriteria bij opdrachten en taken, omdat de formulering van de beoogde doelstellingen niet altijd voldoende helder is.

In de derde graad verloopt de evaluatie van de onderzoekscompetentie op basis van het onderzoeksplan. Zelfevaluatie en evaluatie door de leraar van zowel het proces als het product hebben hierin een plaats. De evaluatie gebeurt aan de hand van duidelijke evaluatiecriteria per onderzoeksfase. De leerlingen krijgen mondeling of na de presentatie feedback. Ook peerevaluatie krijgt hierin een plaats. De inspanningen en resultaten voor de onderzoekscompetentie worden verrekend in de vakcijfers volgens een afgesproken regeling op schoolniveau.

De eindresultaten voor beide graden zijn bij de meeste leerlingen goed. Het beperkt aantal jaartekorten valt samen met tekorten voor andere vakken.

Leerbegeleiding Het leerklimaat is veilig en aangenaam. De leraren begeleiden de leerlingen naar positieve interactie (luisteren naar elkaar, ruimte bieden voor inbreng van anderen). De leraren streven ernaar om leerlingen op verschillende momenten te laten participeren aan de lessen via het gebruiken van diverse activerende werkvormen. Alle activiteiten zijn gericht op leervordering. In de tweede graad vormt het leerwerkboek de leidraad van het onderwijsproces. Voor de derde graad past het zelfontwikkelde, gestructureerde cursusmateriaal bij het ontwikkelings- en belangstellingsniveau van de leerlingen. Een overzichtelijke opdrachtenbundel geeft de leerlingen in de derde graad houvast om de onderzoekscompetentie te realiseren. De leerlingen krijgen leerstofoverzichten voor de examens en instructies over hoe ze de leerstof moeten beheersen. De preventieve leerbegeleiding stimuleert onvoldoende het zelfstandig leren. Het zelfgestuurd leren komt overwegend in de onderzoeksopdrachten voor. De leerlingen ontwikkelen door de soms te weinig uitdagende of te weinig doelgericht geformuleerde opdrachten (actuamap) minder de verschillende leerstrategieën. Leerlingen leren wel zichzelf te evalueren en dit is naar levenslang leren ook belangrijk.

Preventief
Curatief

De leerlingen worden van nabij opgevolgd aan de hand van frequente taken en toetsen. Tekorten geven aanleiding tot remediëring. Voornamelijk op vraag van de klassenraad en op vraag van de leerlingen organiseren de leraren remediëring.

De leraren passen de afspraken voor verhoogde zorg toe voor leerlingen met specifieke leernoden.

Deskundigheidsbevordering De vakgroep overlegt formeel enkele keren per jaar over organisatorische en pedagogisch-didactische thema's en dat meestal samen met andere humane vakken. Het vele informele overleg binnen de specifieke vakgroep bevordert de expertise zodat de optimale afstemming tussen de beide vakken zeker mogelijk is. Naarmate leraren meer ervaringen opdoen met thematisch en projectmatig werken, kan het aantal thema's en projecten en hun inhoudelijke uitwerking opgedreven worden.

De vakgroep volgt richtingspecifieke vormingen. De leraren zijn er zich van bewust dat evaluatie een belangrijk werkpunt is van hun onderwijsproces en geven zelf aan ze daar binnen de specifieke vakgroep verder aan werken.

3.1.1.5 Gedragswetenschappen in aso tweede en derde graad in de studierichting Humane wetenschappen (leerplannen 2006/022 en 2006/049)

Voldoet

Het onderwijsaanbod bestrijkt op een evenwichtige wijze bijna alle leerplandoelstellingen. De evaluatie gaat voldoende na of de leerlingen de leerplandoelstellingen beheersen.

<p>Onderwijsaanbod</p> <p><i>Volledigheid</i></p> <p><i>Evenwicht</i></p> <p><i>Beheersingsniveau</i></p> <p><i>Samenhang</i></p>	<p>Bijna alle leerplandoelstellingen komen op een evenwichtige wijze aan bod.</p> <p>Het onderwijsaanbod sluit goed aan bij het vereiste beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen. De thema's worden in de beide graden overwegend los van elkaar behandeld en soms grondig uitgediept. Leerinhouden uit verschillende onderdelen behandelt de vakgroep nog te weinig als een samenhangend geheel. Thema's of projecten die gericht zijn op de integratie van de verschillende onderdelen en leerplandoelstellingen, ontbreken voorlopig nog. De vakgroep is volop bezig om daartoe leerinhoudelijk ervaring op te bouwen om zo wat soepeler met de verwerking van de leerplandoelstellingen om te gaan. Dit geldt evenwel niet voor de onderzoeksvaardigheden in de derde graad waar de leerlingen vakdoorbrekend (met cultuurwetenschappen) actief aan de slag gaan met de leerstof.</p>
--	---

Het aanbod van de vakken cultuur- en gedragswetenschappen vertoont in de beide graden voorlopig nog onvoldoende samenhang. Dit ontbreken heeft te maken heeft met opdrachtenwissels en het opbouwen van ervaring. Dit schooljaar is de vakgroep begonnen met de meer projectmatige of vakdoorbrekende uitwerking van enkele thema's.

In de tweede graad vullen de leerlingen goed gekozen verwervings- en verwerkingsopdrachten uit in het leerwerkboek, dat de leidraad vormt voor het onderwijsproces. Bepaalde thema's worden meer uitgediept en geïllustreerd met bijkomend informatiemateriaal. Het aanbod vertrekt meestal vanuit de belevingswereld van de leerlingen en is voldoende gericht op transfer van kennis en vaardigheden. De observatieopdracht, het interview en de enquête brengen de leerlingen op het gepaste beheersingsniveau in contact met de onderzoeksmethodes en de rapportering.

In de derde graad komen ook alle thema's aan bod, maar daar krijgt de ontwikkelingspsychologische invalshoek een groot aandeel. Het onderwijsaanbod speelt daarmee in op de interesses van de lerenden en is betekenisvol voor hen. Het leerwerkboek wordt passend aangevuld met ondersteunende teksten en syntheses. Dit schooljaar geeft de vakdoorbrekende groepsopdracht in het vijfde leerjaar rond aangereikte probleemstellingen, de leerlingen ongetwijfeld goesting om de zelfstandige onderzoeksopdracht in het zesde leerjaar uit te voeren. Een werkbundel ondersteunt het onderzoeksproces. In het gehele onderwijsaanbod krijgen de leerstrategieën voldoende aandacht. Graadoverstijgende afspraken die de verticale samenhang bevorderen ontbreken voorlopig nog.

De onderzoekscompetentie komt voor cultuur- en gedragswetenschappen in de derde graad aan bod in een onderzoeksopdracht in het zesde leerjaar. In de tweede graad leren de leerlingen in het vak gedragswetenschappen de theoretische onderbouwing en passen de deelcompetenties zoals de participatieve observatie en het interview in goed uitgewerkte taken toe. In het zesde leerjaar komen de onderzoeksvaardigheden geïntegreerd aan bod in een afsluitende eindopdracht. De leerlingen bepalen hun onderzoeksonderwerp en de onderzoeksmethode. Het onderzoeksplan bevat de verschillende onderzoeksstappen en een timing. Tijdens de lessen kunnen de leerlingen hieraan werken. De vakleraren treden op als coach en sturen bij waar nodig. Deze opdrachten voldoen aan de criteria van de specifieke eindtermen, maar het confronteren van de onderzoeksresultaten met andere standpunten komt weinig aan bod. De schoolbrede afspraken dienen bijkomend als leidraad voor het realiseren van de onderzoekscompetentie.

Een aantal goed gekozen extramurale activiteiten ondersteunen de kwaliteit van het curriculum.

De school voert een eigen oriënteringsbeleid waarbij zij zowel rekening houdt met het welzijn van de leerling als met het niveau van de studierichting. Leerlingen die tijdens een graad of bij het begin van de derde graad instromen krijgen een remediëringsprogramma. Doorheen een inhaal cursus kunnen ze kennis maken met de behandelde thema's en het vakeigen begrippenkader. De bijhorende opdrachten zijn gericht op het inoefenen van de leerinhouden en het beoefenen van de onderzoeksvaardigheden. Bijkomend kunnen de leerlingen ook rekenen op individuele coaching.

<p>Uitrusting</p> <p><i>ICT</i></p> <p><i>Inzet uitrusting</i></p> <p><i>Leermiddelen</i></p>	<p>Het didactische materiaal en de klasuitrusting ondersteunen het realiseren van de onderwijsdoelstellingen voldoende. De vakgroep beschikt over vaklokalen die leerkrachtig aangekleed zijn. De leraren zetten de beschikbare projectiemogelijkheid in als ondersteuning van het onderwijsproces. De vaklokalen zijn uitgerust om ICT te integreren in de lessen. De leerlingen kunnen gebruik maken van tablets die de school ter beschikking stelt.</p>
<p>Evaluatiepraktijk</p> <p><i>Evenwicht</i></p> <p><i>Volledigheid</i></p> <p><i>Beheersingsniveau</i></p> <p><i>Transparantie</i></p>	<p>De evaluatie bestrijkt evenwichtig het geheel van de leerplandoelstellingen. De vraagstelling op de toetsen en de opdrachten voor het dagelijks werk is steeds zeer verzorgd en is representatief voor de examens. De evaluatie van de examens steunt op eenduidige en objectieve beoordelingscriteria. Bij de toetsen en de examens is er voldoende variatie in de vraagstelling. In de examens van de tweede graad komt de peiling naar het inzichtelijke en toepassingsgerichte niveau veeleer weinig aan bod en overheerst toch nog de kennisreproductie. In de derde graad is het evenwicht tussen de verschillende componenten meer uitgesproken. Taken en toetsen peilen in de twee graden niet enkel naar de functionele kennis, maar ook naar de mate waarin de leerlingen de vaardigheden beheersen.</p> <p>De puntenverdeling op toetsen en examens is duidelijk. Dit is minder het geval voor de evaluatiecriteria bij opdrachten en taken. De punten voor de instaptoets (die ook voor cultuurwetenschappen wordt gemaakt) worden opgenomen in de evaluatie van de betrokken rapportperiode. Daarover bestaan schoolbrede afspraken, die de leerlingen kennen.</p> <p>De eindresultaten zijn bij de meeste leerlingen goed. Het beperkt aantal jaartekorten valt samen met tekorten voor andere vakken.</p>
<p>Leerbegeleiding</p> <p><i>Preventief</i></p> <p><i>Curatief</i></p>	<p>Het leerklimaat is veilig en aangenaam. De leerlingen komen terecht in een ‘krachtige leeromgeving’ waarin ze uitgenodigd worden en veel kansen krijgen om actief deel te nemen aan het onderwijsgebeuren. De interactie tussen de leraren en de leerlingen en tussen de leerlingen onderling getuigt van respect en inlevingsvermogen. In de tweede graad vormt het leerwerkboek de leidraad van het onderwijsproces. Voor de derde graad past het gestructureerde cursusmateriaal bij het ontwikkelings- en belangstellingsniveau van de leerlingen. Een overzichtelijke opdrachtenbundel geeft de leerlingen in de derde graad houvast om de onderzoekscompetentie te realiseren. De leerlingen krijgen leerstofoverzichten voor de examens en instructies over hoe ze de leerstof moeten beheersen. De preventieve leerbegeleiding stimuleert onvoldoende het zelfstandig leren. De leraren gebruiken wel activerende werkvormen, maar die zijn steeds sterk leraargestuurd. Het zelfgestuurd leren komt overwegend in de onderzoeksopdrachten voor.</p>

De leerlingen worden van nabij opgevolgd aan de hand van frequente taken en toetsen. Tekorten geven aanleiding tot remediëring. Voornamelijk op vraag van de klassenraad en op vraag van de leerlingen organiseren de leraren remediëring.

De leraren passen de afspraken voor verhoogde zorg toe voor leerlingen met specifieke leernoden.

Deskundigheidsbevordering De vakgroep overlegt formeel enkele keren per jaar over organisatorische en pedagogisch-didactische thema's en dat meestal samen met andere humane vakken. Het vele informele overleg binnen de specifieke vakgroep bevordert de expertise zodat de optimale afstemming tussen de beide vakken zeker mogelijk is. Naarmate leraren meer ervaringen opdoen met thematisch en projectmatig werken, kan het aantal thema's en projecten en hun inhoudelijke uitwerking opgedreven worden.

De vakgroep volgt richtingspecifieke vormingen. De leraren zijn er zich van bewust dat vakdoorbrekende samenwerking het zwakke punt is van hun onderwijsproces en tonen doorheen de bijgewoonde lessen aan dat ze daar binnen de specifieke vakgroep gericht aan werken.

3.1.1.6 Engels in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Economie-wetenschappen, Economie-wiskunde, Humane wetenschappen, Latijn-moderne talen, Latijn-wetenschappen, Latijn-wiskunde, Moderne talen-wetenschappen, Sportwetenschappen en Wetenschappen-wiskunde (leerplannen 2014/014 en 2015/030), Frans in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen en Moderne talen-wetenschappen (leerplannen 2014/015 en 2015/030)

Voldoet

Het onderwijsaanbod voldoet aan de leerplanvereisten. De leerbegeleiding ondersteunt voldoende het onderwijsleerproces. De uitrusting stemt overeen met de leerplanvereisten.

Onderwijsaanbod	Het onderzoek van het vak Engels is gericht op de basisvorming in alle studierichtingen en op het specifieke gedeelte van de pool Moderne talen. Voor Frans richt het onderzoek zich uitsluitend op de basisvorming en het specifieke gedeelte binnen de pool Moderne talen.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

De leerlingen bereiken voor beide talen de leerplandoelstellingen van de basisvorming voldoende. De leraren geven voorrang aan een taalvaardigheidsgerichte aanpak, waarbij ze het kennisgedeelte functioneel opvatten en integreren in de vijf vaardigheden. De leerlingen leren in voldoende mate met de verschillende verwerkingsniveaus omgaan in de verschillende vaardigheden, maar dat gebeurt nog niet voor alle tekstsoorten even consequent. De leerplandoelstellingen (lpds) rond het leren schrijven van samenvattingen krijgen in het vak Engels minder expliciete aandacht (lpds 35 en 36). In het vak Frans is dat het geval voor de leerplandoelstelling rond het leren schrijven van een verslag (lpds 37).

De vakgroepen bewaken de horizontale en verticale samenhang en maken hierover onderlinge afspraken. De leerlingen krijgen voldoende variatie in tekstsoorten aangeboden in betekenisvolle en veelal authentieke contexten. De teksten vormen daarbij dikwijls het uitgangspunt om aspecten van de taal en het taalgebruik aan te bieden. Zo leren de leerlingen bewust over die taalaspecten reflecteren en kunnen ze hun taalbeschouwelijke kennis uitbreiden. De transfer naar doeltreffende en creatieve communicatie gebeurt vrij consequent.

De leerlingen kunnen de strategieën voldoende inzetten bij de uitvoering van hun taaltaken. De vakgroepen gaan hiermee bewust om. Dat geldt ook voor de vakgebonden attitudes, in het bijzonder met betrekking tot de 'bereidheid en durf' voor de verschillende vaardigheden (lpds 45). De leraren gebruiken consequent de doeltaal en stimuleren hun leerlingen voortdurend om hetzelfde te doen, ook bij mondelinge interactie. De (inter)culturele component krijgt ruime aandacht. De extramurale activiteiten naar regio's waar de doeltaal wordt gebruikt en de voorbereiding en nabespreking ervan in de lessen, bieden een sterke meerwaarde voor de taalvaardigheidsontwikkeling van de leerlingen.

Wat de realisatie van de specifieke eindtermen betreft, beantwoordt het onderwijsaanbod in de pool Moderne talen voldoende aan de leerplanvereisten. De school heeft ervoor gekozen om de leerlingen uit die pool in een aparte klasgroep per leerjaar samen te zetten, wat beide vakgroepen als een duidelijke meerwaarde beschouwen. De leraren hebben afspraken gemaakt over de verdeling en de afstemming van de specifieke eindtermen tussen de vakken Engels en Frans. De leerlingen krijgen voldoende kansen om hun communicatieve vaardigheden van de basisvorming te verbreden en te verdiepen. Ze leren daarbij ook te reflecteren over taal en communicatie, taal en cultuur en taal als systeem. Beide vakgroepen waken erover dat de leerlingen in contact komen met een gevarieerde waaier van domeinspecifieke teksten.

Voor de specifieke eindtermen die betrekking hebben op de onderzoekscompetentie, bestaat er een nauwe samenwerking met de leraren Nederlands, en dat binnen een algemene schoolvisie. De leerlingen leren in het eerste leerjaar van de derde graad in stappen een onderzoeksprobleem uit te werken om dan in het tweede leerjaar begeleid een onderzoeksopdracht rond een literair of linguïstisch vraagstuk aan te pakken. Ze gaan hierbij voldoende om met informatieverwerving en -verwerking, met de afbakening van het onderzoek, de rapportering en de reflectie. De confrontatie met andere standpunten gebeurt minder systematisch.

Evaluatiepraktijk Alhoewel beide vakgroepen een communicatieve aanpak vooropstellen, sluit de
Evenwicht evaluatiepraktijk binnen het dagelijkse werk minder aan bij de
Volledigheid leerplanvereisten. In het vak Engels beoordelen de leraren de vaardigheden
Beheersingsniveau niet altijd evenwichtig. Bovendien gebeurt de evaluatie van de receptieve
Transparantie vaardigheden vooral op het beschrijvende verwerkingsniveau. Voor Frans krijgen de leerlingen, naast een vrij evenwichtige spreiding van de verschillende vaardigheden, frequente evaluatiemomenten van de kenniscomponent. Voor de receptieve vaardigheden situeert de evaluatiepraktijk zich vaak op het structurerende verwerkingsniveau.

Voor de examens hebben beide vakgroepen afspraken gemaakt over de beoordeling van de vaardigheden en de kenniscomponent. Die afspraken sporen sterk met de aanbevelingen uit de leerplannen: de vaardigheden komen in alle examens aan bod en de leraren kennen geen overmatig puntengewicht toe aan de evaluatie van kennis en reproductie. Bovendien gaan de vakgroepen ook binnen het kennisgedeelte van de examens meer en meer aan de slag met (semi-)authentieke opdrachten.

Beide talen evalueren de specifieke eindtermen (taal en communicatie, taal en cultuur, taal als systeem) en dat binnen het dagelijkse werk en/of de examens. In het Engels gebeurt dat nog minder systematisch. De vakgroepen hebben hun afspraken hierover minder diep uitgewerkt dan voor het onderwijsaanbod.

De evaluatiepraktijk van de onderzoekscompetentie, die op een overkoepelende schoolvisie stoelt, hecht zowel belang aan het proces als het product. Alle vereiste elementen zijn in de evaluatie aanwezig. Alleen voor de confrontatie met andere standpunten is dat niet altijd het geval.

De evaluatiepraktijk sluit aan bij het onderwijsaanbod, waardoor de leerlingen doorgaans goed weten wat hun leraren van hen verwachten. Bij de examens krijgen ze leerstofoverzichten met aanwijzingen over de manier waarop ze de leerinhouden moeten beheersen. Het gebruik van een duidelijke puntenverdeling en van evaluatieroosters in beide vakken verhoogt de transparantie van de leerlingenevaluatie. De beoordeling van de spreekvaardigheid en de mondelinge interactie is op dat vlak nog voor verbetering vatbaar.

Beide vakgroepen hebben aandacht voor de evaluatie van de vakattitudes. De vakgroep Engels is recentelijk overgeschakeld op het gebruik van een waardeschaal. De vakgroep Frans streeft ernaar dit op te nemen in de vakcommentaren, maar dat gebeurt niet systematisch.

De leerlingen krijgen kansen om hun onderwijsleerproces bij te sturen via proces-, peer- en zelfevaluatie. Dat gebeurt met duidelijke evaluatiecriteria en afspraken. De resultaten ervan tellen meestal niet mee in het eindresultaat.

Leerbegeleiding De vakgroepen staan in voor een respectvol en bemoedigend klasklimaat. Dat stimuleert de leerlingen onder meer tot spreekdurf en taalreflectie.

Preventief
Curatief Activerende werkvormen versterken de communicatieve aanpak en brengen de doeltaal in de lessen tot leven. De leraren moedigen taalverzorging aan bij hun leerlingen. De leerinhouden zijn meestal betekenisvol, sluiten aan bij de leefwereld van de leerlingen en zijn ook vaak op de actualiteit gericht.

Beide vakgroepen passen een aantal principes uit de brede basiszorg en verhoogde zorg toe. Hiervoor steunen ze op een beginsituatieanalyse. Ze brengen die in kaart via verschillende bronnen, zowel vanuit de schoolwerking als door eigen initiatieven. Dat geeft aanleiding tot verschillende vormen van differentiatie, bijvoorbeeld op basis van de moedertaal van de leerlingen. De leraren hebben verder aandacht voor de vakoverschrijdende eindtermen (VOET) 'leren leren' uit de derde graad. Dat geldt vooral voor de eindtermen rond 'informatieverwerving en -verwerking', 'problemen oplossen' en 'de regulering van het leerproces'.

De leerlingen krijgen een heldere vraagstelling aangeboden. Voor de receptieve vaardigheden gebruiken de vakgroepen af en toe schema's om de leerlingen te ondersteunen. Voor de productieve vaardigheden biedt de vakgroep Frans meestal spreek- en schrijfkaders aan. De vakgroep Engels biedt hiervoor ondersteuning via een gericht aanbod van specifieke woordenschat.

Het lesmateriaal uit het leerwerkboek en het extra cursusmateriaal zijn over het algemeen ordelijk opgevat en hebben een gebruiksvriendelijke lay-out. De leraren geven duidelijk aan hoe de leerlingen hun notities moeten bewaren, wat extra ondersteuning geeft voor de verwerking van de leerinhouden.

De vakgroepen hebben afspraken en studietips ontwikkeld met bijzondere aandacht voor leerstrategieën en de verschillende taalcomponenten. De inzet van het elektronische platform kent binnen beide vakgroepen een wisselende benadering op het vlak van de preventieve en de curatieve leerbegeleiding.

Qua remediëring hanteren de leraren diverse methodes, zoals inhaallessen en de gerichte verwijzing naar (digitale) oefeningen. De verbetering van fouten door de leerlingen kent nog geen systematische aanpak. De rapportcommentaren zijn bemoedigend, maar blijven meestal algemeen van aard. Ze zijn minder gericht op de vaardigheden en de individuele leerlingennoden, hoewel er hier en daar duidelijke aanzetten te vinden zijn.

Uitrusting De uitrusting voldoet aan de leerplanvereisten. De vaklokalen beschikken over een computer, projectiescherm en internetverbinding. De didactische aankleding roept de cultuur van de doeltaal op. De lokalen zijn ruim genoeg voor de betrokken klasgroepen en lenen zich tot het gebruik van activerende werkvormen.

ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Woordenboeken en andere naslagwerken zijn vlot voorhanden. De vakgroepen zetten ICT en audiovisuele middelen zeer gericht in tijdens het onderwijsleerproces.

Deskundigheidsbevordering Beide vakgroepen overleggen onderling en met elkaar op formele en informele basis en bewaken zo de horizontale en verticale samenwerking. Bovendien
Overleg beheersen ze goed de inhouden van de verschillende leerplannen, die ze
Vorming gebruiken als leidraad voor hun planning. Beide vakgroepen kennen een sterke dynamiek om hun eigen handelen onder de loep te nemen en bij te sturen. Dat doen ze evenwel nog niet op basis van een analyse van de leerlingresultaten.

De leraren staan open voor externe feedback. Ze overleggen onder andere met de pedagogische begeleiding. Daarnaast volgen ze op geregelde tijdstippen in functie van hun noden en het aanbod vakgebonden en vakoverschrijdende nascholingen. Ze testen de daar opgedane kennis uit in de klaspraktijk en delen bewust hun expertise en ervaringen. De leraren gaan ook samen aan de slag om cursusmateriaal, taken, toetsen en examens op te stellen. De nieuwe leraren zijn zeer tevreden over de aanvangsbegeleiding vanuit de vakgroep en het schoolbeleid.

3.1.1.7 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid De visie en planning voldoen. De VOET-werking kadert binnen de algemene
Doelgerichtheid schoolvisie en binnen een traditie van brede vorming en vakoverschrijdende activiteiten. Vanuit haar visie op onderwijs streeft de school naar de ontwikkeling van de volledige persoonlijkheid van elke leerling en wil zo verantwoordelijke burgers vormen.

De school beschikt sinds de invoering van de nieuwe VOET in 2010 over een beleidsplan. Vertrekkende van een degelijke beginsituatieanalyse heeft dit plan geleid tot een globaal overzicht van de mate waarin de school alle VOET bij alle leerlingengroepen nastreeft.

Ondersteuning De organisatiestructuur staat garant voor een kwaliteitsvolle invulling van de inspanningsverplichting voor VOET.

De aansturing gebeurde aanvankelijk door de coördinator van de middenschool. Die trok, met de steun van de directie, het VOET-beleid van de middenschool door naar de gehele school. Nu gebeurt de aansturing en opvolging door de coördinator voor de hele school. Die kan rekenen op ondersteuning door de beleidsraad, waarin de vakcoördinatoren en de coördinatoren van de werkgroepen zetelen.

Door de jarenlang volgehouden aandacht voor de VOET, onder andere tijdens de pedagogische studiedagen, is een breed draagvlak voor VOET bij het lerarenkorps ontstaan. De vakgroepen en werkgroepen integreren de VOET in hun werking.

De school zorgt voor de nodige communicatie, onder meer via de schoolkalender, de personeelsvergadering, de website, de informatieavonden voor de ouders en de brieven aan de ouders.

Doeltreffendheid De evaluatie heeft betrekking op meerdere aspecten van de VOET-werking, is vrij systematisch uitgebouwd en leidt geregeld tot duidelijke conclusies en bijstellingen.

De coördinator evalueert jaarlijks de inventaris. Hij volgt het gebruik van de digitale tool op en optimaliseert dit om te komen tot een betrouwbare inventaris. Via de beleidsraad formuleert hij de nodige acties aan de vak- en werkgroepen om de hiaten weg te werken .

De evaluatie van de VOET bij de vakoverschrijdende activiteiten gebeurt systematisch en ook de vakgroepen evalueren hun bijdrage aan VOET. Zo maakt de vakgroep een nieuwe VOET-analyse zodra een nieuw leerplan in voege treedt.

Opmerkelijk is de evaluatie van VOET in het attituderapport voor de leerlingen van de eerste graad. Daarin krijgt de leerling een beoordeling van de VOET die recentelijk zijn nagestreefd bij extramurale activiteiten of over eindtermen uit de gemeenschappelijke stam.

Ontwikkeling Er zijn verschillende professionaliseringsinitiatieven met nog enkele werkpunten op het vlak van breedte en/of effectiviteit.

Bij de start van de nieuwe VOET volgden de directie en de coördinatoren navormingen rond VOET georganiseerd door de scholengroep. Nu organiseert de school interne navorming rond VOET op de personeelsvergaderingen. Startende leraren krijgen VOET-ondersteuning door hun vakgroep. Op basis van een behoeftenpeiling nemen leraren deel aan externe vorming rond VOET.

Uitvoering Socio-economische samenleving	<p>Ongeveer de helft van de eindtermen wordt met voldoende diepgang bij een beperkt aantal leerlingen nagestreefd.</p> <p>Enkele schoolbrede initiatieven zoals ‘een vluchteling voor de klas’ met daaraan gekoppeld een inzamelingsactie en ‘dikke truiendag’ zijn gericht op het nastreven van deze VOET voor alle leerlingen. Met zijn werking streeft ook de leerlingenraad het merendeel van deze eindtermen na. Ze beheren de OXFAM wereldwinkel op de school. Jaarlijks doet ze een actie die als doel heeft om een budget te verwerven. Hiermee realiseert de leerlingenraad dan een project op school wat de leerlingen ten goede komt. Verder vaardigt de school ook leerlingen af in het Scholierenparlement.</p> <p>De VOET-coördinator zoekt nog naar nieuwe initiatieven om alle eindtermen van deze context na te streven bij alle leerlingen.</p>
Leren leren	<p>De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd.</p> <p>De school ontwikkelde voor de eindtermen ‘leren leren’ een getrappt plan over de drie graden heen. Alle vakgroepen én de ouders zijn hierbij betrokken. Het traject ‘leren leren’ begint voor elke leerling op het moment van de inschrijving en de onthaalavond voor ouders en eindigt met een stevig onderbouwd advies bij het afstuderen of op het einde van een schooljaar. Met de studiecoaches, het talentenportfolio, het attituderapport, de ICT-ondersteuning, de studiebegeleiding, de remediëringslessen en de lessen ‘leren leren’ krijgt elke leerling onderweg heel veel kansen om te leren leren. Elke vakgroep ontwikkelde een eigen visie en uitwerking van de VOET ‘leren leren’.</p>

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde ‘bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne’?

De school gaat op systematische wijze haar situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles en risicoanalyses uitvoert. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de leer- en werkomgeving van het personeel en de leerlingen. De organisatie van het beleid voor BVH is een voorbeeld van goede praktijk.

De school gebruikt de analyses van deskundigen. Tekorten neemt ze op in de plannen die de beheersing ervan regelen. De uitwerking van die plannen is concreet en doelgericht en daardoor betekenisvol voor de school. De plannen bevatten ook een vrij goed beeld van de kostprijs; de beschikbaarheid over het vereiste budget is niet altijd zeker. Het comité preventie en bescherming op het werk is reglementair samengesteld en vergadert op regelmatige basis. Het personeel is op de hoogte van de algemene maatregelen, zoals de procedures voor het melden van gebreken en voor de evacuatie van de gebouwen bij brand. De school betreft de preventieadviseur en de lokale contactpersoon preventie actief in haar beleid rond BVH. Sommige tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting al weggewerkt, andere verbeteringen zijn gepland. De school heeft aandacht voor maatregelen die, in afwachting van een oplossing ten gronde, de situatie minimaal verbeteren. Deze aandacht toont aan dat de school proactief handelt.

De school geeft aan dat ze rekening houdt met de opmerkingen van personeel. Dit leidt tot een cultuur waarbinnen elkeen zich aangesproken voelt om op eigen niveau bij te dragen aan de woonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne van de leer- en werkomgeving.

Uit de controles en adviezen van externe controlediensten, de interne dienst (preventieadviseur) en de externe dienst blijken er enkele tekorten op het vlak van woonbaarheid en veiligheid. Deze tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting gedeeltelijk opgelost. Wat nog moet verbeteren, is gepland en pakt de school aan via organisatorische maatregelen en/of kleinere werken en/of sensibiliserende acties. Dit gebeurt in afwachting van de realisatie van de verbeteractie ten gronde.

Op het vlak van gezondheid en hygiëne komt de onderwijsinspectie tot dezelfde conclusie.

De onderwijsinspectie bezocht tijdens de doorlichting niet alle lesplaatsen van de school. De vaststellingen van deskundigen, die terug te vinden zijn in documenten, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkt. Tijdens het bezoek ter plaatse blijkt dat alle locaties comfortabel zijn voor de organisatie van onderwijs en begeleiding. De school heeft een elektrische trappenloper aangekocht om de toegang voor personen met beperkte mobiliteit te vergroten. Er werden ook een aantal knelpunten opgemerkt. Er is geen vierkante meter overdekte speelplaats per leerling beschikbaar. De school geeft aan dat ze dit opvangt via verschillende maatregelen: de leerlingen kunnen tijdens de pauzes beschikken over de polyvalente zaal, de laatstejaarsleerlingen hebben een eigen lokaal ter beschikking, de school organiseert diverse middagactiviteiten voor de leerlingen in verschillende lokalen en de leerlingen van de derde graad kunnen 's middags de school verlaten. Op de binnenspeelplaats liggen er aan één zijde verschillende losliggende dallen. De school is zich van dit probleem bewust en heeft hier een 'rustige zone' voor de leerlingen ingesteld. De akoestiek in de bovenste turnzaal is niet optimaal. De school is bezig met het wegwerken van de opmerkingen uit het laatste keuringsverslag van de laagspanningsinstallatie. De school slaat de producten met gevaarlijke eigenschappen of gevaarlijke stoffen veilig op, maar ze gebruikt nog één kast die niet conform is.

Op het vlak van gezondheid en hygiëne werden er geen tekorten vastgesteld. De sanitaire installaties beantwoorden aan de gestelde eisen. De school beschikt over een beheersplan voor de preventie van legionella en laat jaarlijks een controle uitvoeren door een externe firma. De school houdt het register met de interventies in het kader van de eerste hulp bij en trekt er de nodige conclusies uit voor de toekomst.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde woonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee de school tekorten opspoorde en wegwerkte, de realisatie van kleinere (tussentijdse) oplossingen en de aandacht voor proactieve acties vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school om de resterende tekorten weg te werken.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarden	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkpleklernen en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis, opgelet: het recht op synchroon internetonderwijs moet opgenomen zijn	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzake kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De school beschikt over een coherente visie over evaluatie. De visie op evaluatie van het GO! krijgt een schoolspecifieke invulling. De schoolleiding heeft de visie omgezet in operationele doelstellingen voor alle vakgroepen. Heel veel aandacht gaat uit naar het gegeven dat de evaluatie niet enkel informatie moet geven over het leerproces, maar dat het eveneens aanzet tot reflectie door de leerling en de leraar. De kwaliteitsvolle evaluatie ondersteunt de loopbaanbegeleiding; positieve rapportering ondersteunt de leerlingen in hun leerproces.

Naast traditionele productevaluaties (taken, toetsen, examens) winnen ook alternatieve en proces-of permanente evaluatievormen en begeleid zelfstandig leren, waarbij de leerlingen verworven vaardigheden en attitudes demonstreren, meer en meer aan belang.

Momenteel ligt de verantwoordelijkheid voor het bepalen van de verhoudingen tussen kennis en vaardigheden en tussen basis- en uitbreidingsleerstof bij de vakgroepen. Dat is ook het geval voor de afspraken inzake de evaluatie van de vakattitudes.

Er bestaan duidelijke afspraken over het aantal rapportperiodes en de puntenverhouding dagelijks werk/examens. Voor enkele vakken kiest de school voor permanente evaluatie.

Voor de complementaire activiteiten in de eerste en tweede graad krijgen de leerlingen bij elk rapport dagelijks werk (DW) een cijfer; er is een bijkomend rapport voor de modules van 2 lesuren in december en juni waarbij de leerlingen geëvalueerd worden op enkele vooraf vastgelegde doelstellingen. Ook voor de vrije ruimte in de derde graad krijgen de leerlingen bij elk DW een cijfer op het rapport.

De attitudebeoordeling gebeurt viermaal per jaar in de eerste graad, telkens als bijlage bij het rapport DW (een afzonderlijk VOET-rapport) en als bijlage bij DW in de tweede en derde graad.

Ondersteuning Na de vorige doorlichting heeft de school de evaluatiepraktijk in de focus geplaatst en haar leraren daarin goed aangestuurd. De school verstrekt haar leraren via dienstnota's duidelijke richtlijnen over de organisatorische en praktische aspecten van de evaluatie- en deliberatiepraktijk, met inbegrip van de maatregelen voor leerlingen met leerstoornissen. Ouders en leerlingen zijn via het schoolreglement voldoende geïnformeerd over de evaluatie- en rapporteringspraktijk.

De school heeft voor de leerlingen van de eerste en de tweede graad afspraken over de planning en de aankondiging van taken en toetsen.

De school vertrouwt op de professionaliteit van de leraren en vakgroepen voor het garanderen van de leerplangerichtheid, representativiteit en validiteit van de evaluatiepraktijk. Aan de vakgroepen wordt gevraagd dit op te volgen en daarover te reflecteren. Bij afwijkende evaluatieresultaten stuurt de schoolleiding zelf bij.

De zeer gedetailleerde deliberatieprocedure biedt per leerjaar een houvast aan de klassenraad bij het attesteren, oriënteren en adviseren. De leraren volgen nascholing om inzicht te krijgen in het aanbod binnen de verschillende onderwijsvormen.

Doeltreffendheid Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat de beoogde leerplangerichtheid, representativiteit en validiteit van de evaluatie verschillen tussen en binnen vakgroepen. Ook over de formatieve waarde van evalueren heerst nog geen eensgezindheid. Vakgroepen en leraren die hun evaluatiepraktijk een meer formatief en procesgericht karakter willen geven, worden hierin geremd door de bestaande puntenverhouding waarbij de examens veel zwaarder doorwegen dan het dagelijks werk.

De school hecht traditioneel veel belang aan de realisatie van de onderzoekscompetentie. Die wordt in de onderzochte polen goed leerplangericht ingevuld. Een speciaal daartoe georganiseerde werkgroep heeft ook voor de evaluatierapportering schoolbrede afspraken ontwikkeld

Veel vakgroepen worstelen met het evalueren van attitudes. Al te vaak nemen ze gedragsattitudes op in de evaluatie van het dagelijks werk. Voor het verrekenen van de vakattitudes zoeken ze naar objectieve en werkbare evaluatie-instrumenten.

Het deliberatiebeleid is een voorbeeld van goede praktijk. De deliberatieprocedure heeft een prospectief karakter en verzekert de gelijke behandeling van alle leerlingen, zonder de autonomie van de klassenraad uit te hollen. De motivering van de B- en C-attesten gebeurt uiterst grondig: alle positieve en negatieve elementen uit het leerlingendossier en de aangeboden remediëring worden in overweging genomen. Uitgestelde beslissingen komen nog bijna uitsluitend voor in uitzonderlijke gevallen.

Ontwikkeling De schoolleiding is zich ervan bewust van het feit dat nog niet alle vakgroepen de doelgerichtheid van evaluatie conform de leerplannen invullen. Ze zet in op interne expertisedeling en wil, naast de diverse professionaliseringsinspanningen die door een aantal vakgroepen wel is gevoerd, daar schoolbreed verder aan werken.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De school wordt geleid door een directeur, die toegankelijk is voor leraren, leerlingen en ouders. De directie stuurt de schoolwerking consequent aan volgens de vooropgestelde krijtlijnen en stelt zich motiverend, faciliterend en controlerend op. De directie laat zich adviseren door het schoolteam, het basisoverlegcomité, de schoolraad en de leerlingenraad. Ze heeft regelmatig overleg met externe partners volgens de noden. Voor de concrete implementatie van het onderwijskundige beleid vertrouwt de directeur in grote mate op de coördinator, de vakgroepcoördinatoren en de graadcoördinatoren. Zij komen samen en geven advies in het coördinatieberaad. De directeur kan ook rekenen op ondersteuning van de leerlingbegeleiders, de vakgroepen, de talrijke werkgroepen en het secretariaat. Het beleidsvoerend vermogen van de school wordt versterkt door een actieve samenwerking binnen de scholengroep en de scholengemeenschap en met de pedagogische begeleidingsdienst.

De directie krijgt zowel op informele wijze als via verslagen en besprekingen, het elektronische platform en het regelmatig bijwonen van lessen zicht op het pedagogisch-didactisch handelen van de leraren. De directie slaagt erin, in een sfeer van vertrouwen, het personeel op een doelgerichte wijze te responsabiliseren en het draagvlak voor de visie te verhogen.

Voor alle personeelsleden is er een functiebeschrijving uitgewerkt. Functioneringsgesprekken verlopen aan de hand van kwaliteitsvolle instrumenten met een zelfevaluatie voor de leraren.

Visieontwikkeling De school profileert zich als een school die een innovatief beleid voert en het onderwijskundige en maatschappelijke debat op de voet volgt. De school vertaalt de innovaties kritisch naar de eigen praktijk zonder de traditie uit het oog te verliezen. Ze legt de nadruk op het vormen van verantwoordelijke burgers door de leerlingen te stimuleren om deel te nemen aan verschillende sociale, culturele en economische activiteiten. Op die manier hoopt de school dat zij hun sterktes en zwaktes, hun talenten en beperkingen geleidelijk ontdekken. Elke leerling krijgt volgens zijn interesses, mogelijkheden en talenten alle kansen om succesvol te zijn. De school houdt rekening met de diversiteit van haar instroom en houdt via een geïndividualiseerde leerbegeleiding rekening met verschillen in startpositie en aanleg, die zij waarneemt bij haar leerlingen. Leerlingen die het tijdens hun schoolloopbaan moeilijk hebben, kunnen rekenen op extra ondersteuning en begeleiding, terwijl sterkere leerlingen worden gestimuleerd en uitgedaagd. Een aantal beleidsprioriteiten vloeien hieruit voort, onder meer een uitgebreide en begeleide oriëntering, het gezondheid- en sportbeleid, het doelbewuste professionaliseringsplan en specifiek opgeleide leraren. Dit alles resulteert in een eigen pedagogisch project met oog voor een hoog individueel welbevinden.

Om dit alles waar te maken is een voldoende grote schaal nodig, wat zich uit in de samenwerking binnen de scholengroep en -gemeenschap met de zorg voor de uitbouw van een breed onderwijsaanbod. De samenwerking met de scholen van de scholengroep situeert zich op het personeelsbeleid, de infrastructuur en de veiligheid. De samenwerking met het basisonderwijs is naast de administratieve overgang van basis- naar secundair onderwijs ook gericht op de onderwijskundige afstemming tussen de beide onderwijsniveaus.

De school concretiseert en communiceert de visie en de beleidsprioriteiten op de website, in allerlei visieteksten en beleidsdocumenten, in een gedetailleerd schoolontwikkelingsplan, in dienstnota's, in de infobrochure en het schoolreglement voor leerlingen en ouders en onder meer tijdens infoavonden, de schoolraad, het coördinatieberaad en personeelsvergaderingen.

Besluitvorming Alle wettelijk voorziene participatieorganen komen geregeld bijeen. Daarnaast zijn er ook een coördinatieberaad en een leerlingenraad. Verder zijn nog talrijke werkgroepen actief op verschillende deelaspecten van de schoolwerking. Van alle vergaderingen zijn de agenda en het verslag beschikbaar. Het pedagogische luik wordt voornamelijk door de vakgroepen opgenomen en via de verslagen blijft de directie op de hoogte van de werking. Het elektronische platform, de dienstnota's en de verslaglegging van de verschillende werk- en vakgroepen ondersteunen de doorstroming van de informatie naar alle schoolparticipanten.

Kwaliteitszorg In het kader van kwaliteitszorg verzamelt en analyseert de school zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens. Het beleid is zich bewust van het belang van kwaliteitszorg. Er is een sterkte-zwakteanalyse en recentelijk een omgevingsanalyse uitgevoerd. Via de verschillende overlegorganen en raden worden beleidsbeslissingen en schoolactiviteiten systematisch geëvalueerd en bijgestuurd indien nodig. Ouders, leerlingen en leraren namen deel aan enquêtes in verband met het welbevinden. De school volgt de resultaten van haar oud-leerlingen op. Het beleid betreft de pedagogische begeleiding bij de kwaliteitszorg voor de onderwijspraktijk. De schoolleiding legt de verantwoordelijkheid voor de leerplanrealisatie en de evaluatie bij de vakgroepen. De koppeling van het schoolwerkplan aan operationele doelen gebeurt via het schoolontwikkelingsplan. De prioriteiten zijn door het beleid in het schoolontwikkelingsplan in doelgerichte actiepunten vastgelegd om de effectiviteit van de kwaliteitszorg te verhogen en de beleidsvisie sterker te implementeren tot op klas- en vakniveau. Zo slaagt de directie er met succes in de krachtlijnen en de uitgangspunten van de schoolvisie op alle niveaus door te geven. Het resultaat is een aangenaam en tegelijk gestructureerd leer- en werkklimaat.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor wiskunde in de eerste graad A-stroom.
- De ICT-integratie.
- De organisatie van woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het centraal stellen van de leerlingen en de zorg voor hun welbevinden.
- De professionele taakinvulling en het engagement van het schoolteam.
- De onderbouwing van de attestering en de oriëntering.

Wat betreft het algemeen beleid

- De aandacht voor een aangenaam leer- en werkklimaat.
- De participatieve besluitvorming in een cultuur van overleg en open communicatie.
- Het doelgerichte en doeltreffende leiderschap vanuit de schoolvisie.
- De impulsen tot onderwijskundige vernieuwing afgestemd op de diversiteit.
- De aandacht voor interne kwaliteitszorg, die gebaseerd is op concrete gegevens.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De uitbouw van het geïntegreerde karakter van sommige leerplannen.
- Het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen 'socio-economische samenleving'.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor alle structuuronderdelen van het voltijds secundair onderwijs.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Erik DE BOU de inspecteur-verslaggever	Marie-Paule HAEGEMAN de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	